

Εισήγηση - Ομιλία του Δημάρχου Κυθήρων

κ. Ευστρατίου Α. Χαρχαλάκη

στη Συνάντηση Εργασίας – Ημερίδα της Π.Ε.Δ. Αττικής

με θέμα την ανάπτυξη των νησιών της Αττικής

Αθήνα, 20 Μαρτίου 2015

*****

Η Περιφέρεια Αττικής έχει εξαιρετικά σημαντικές ιδιαιτερότητες και ιδιομορφίες. Είναι η Περιφέρεια της Πρωτεύουσας του Κράτους και παράλληλα εκτείνεται μέχρι το βόρειο κρητικό πέλαγος, συνορεύοντας με το Νομό Χανίων στη θάλασσα των Αντικυθήρων. Δεν χρειάζεται να εξετάσει κανείς τους λόγους για τους οποίους η Περιφέρεια Αττικής συμπεριέλαβε στην δικαιοδοσία της τα νησιά, εκείνο που απαιτείται να γίνει είναι να ξεκινήσει ένας ειλικρινής δημόσιος διάλογος σχετικά με τις αναγκαιότητες και τις προοπτικές ανάπτυξης του νησιωτικού χώρου της Αττικής, μέσα από τις προτάσεις των οικείων Δήμων και Δημάρχων που εκ της θέσεώς τους έχουν άριστη γνώση των τοπικών ιδιαιτεροτήτων και προκλήσεων. Στην κατεύθυνση αυτή, η σημερινή συνάντηση αποτελεί ένα εξαιρετικό πρώτο βήμα και νοιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω θερμά τον Πρόεδρο της Π.Ε.Δ.Α. και όλους τους συνεργάτες του για την εξαιρετική αυτή πρωτοβουλία, μια πρωτοβουλία που θα πρέπει να έχει συνέχεια.

Θα αναφερθώ επιγραμματικά σε ορισμένα σημαντικά ζητήματα που νομίζω ότι μας απασχολούν όλους.

1. Υπάρχουν μικρά νησιά σε όλη την Ελλάδα που βιώνουν μια άνευ προηγουμένου πληθυσμιακή συρρίκνωση. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι τα Αντικύθηρα, στα οποία βρέθηκε ο περίφημος Μηχανισμός και ο Έφηβος, και τα οποία κατοικούνται σήμερα από μόλις 20 ηρωικούς κατοίκους. Είναι μαθηματικά βέβαιο ότι το νησί αυτό, που κάποτε αριθμούσε 500 μόνιμους κατοίκους, οδηγείται στην πλήρη εγκατάλειψη. Κάτι τέτοιο θα ήταν ηθικά, εθνικά και κοινωνικά οδυνηρό και έχουμε όλοι χρέος να αποτρέψουμε. Είναι λοιπόν απαραίτητο ένα εθνικό σχέδιο για την τόνωση της μόνιμης κατοίκησης στα νησιά μέχρι 1.000 κατοίκους με παροχή ειδικών κινήτρων που μπορούμε να επεξεργαστούμε σε συνεργασία με την ΚΕΔΕ και

εξειδικευμένα πανεπιστημιακά ιδρύματα. Η τόνωση του μόνιμου πληθυσμού συναρτάται άμεσα με τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας, όχι απαραίτητα κρατικών, που θα εγγυώνται ένα σταθερό εισόδημα και έτσι θα μπορούν να προσελκύσουν νέους ανθρώπους να δραστηριοποιηθούν ξανά στους τόπους τους.

2. Σε συνάρτηση με το παραπάνω είναι το ζήτημα της παροχής υπηρεσιών υγείας και περίθαλψης σε όλη την επαρχία, κυρίως όμως στα μικρά νησιά. Είναι απαραίτητα ειδικά κίνητρα για την κάλυψη μόνιμων θέσεων ιατρών στα νησιά. Ειδικότερα χρειάζεται θέσπιση μόνιμης θέσης γενικού ιατρού και ενός νοσηλευτή σε όλα τα μικρά Περιφερειακά Ιατρεία, ώστε να αποφεύγεται η απουσία γιατρών από νησιά για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Μία πρόταση για την άμεση εκδήλωση ενδιαφέροντος των ιατρών να στελεχώσουν τα αγροτικά ιατρεία των νησιών είναι η εξής: να υπάρξει δυνατότητα μέσω νομοθετικής ρύθμισης σε όσους γιατρούς συμπληρώνουν 12 πραγματικούς μήνες υπηρεσίας υπαίθρου να εντάσσονται απευθείας και χωρίς αναμονή στην παρακολούθηση ειδικότητας. Με τον τρόπο αυτό θα δημιουργηθεί ένα εξαιρετικά ισχυρό κίνητρο που δεν κοστίζει τίποτε στο Κράτος, θα δώσει όμως άμεση λύση στα προβλήματα υποστελέχωσης των αγροτικών ιατρείων των νησιών.
3. Εξίσου σημαντικό το ζήτημα της συγκοινωνίας. Οι ναυτιλιακές εταιρείες που έχουν αναλάβει συμβάσεις αγόνων γραμμών δημόσιας υπηρεσίας πρέπει να ελέγχονται από το Κράτος αναφορικά με την πιστή τήρηση των υποχρεώσεών τους. Παράλληλα, πρέπει να θεσπιστεί η δυνατότητα χρήσης πλοίου ασφαλείας σε περιπτώσεις πολυήμερων απεργιακών κινητοποιήσεων προκειμένου να μην αποκλείονται τα νησιά επί πολλές ημέρες, καθώς η τροφοδοσία τους και η προμήθεια ειδών και φαρμάκων γίνεται κυρίως δια θαλάσσης. Και φυσικά να υποχρεωθούν οι ναυτιλιακές εταιρείες να παρέχουν μηδενικό ναύλο για τους μόνιμους κατοίκους των νησιών με πληθυσμό έως 1.000 άτομα κάτι που ίσχυε παλαιότερα και δυστυχώς καταργήθηκε.
4. Το καθεστώς του μειωμένου ΦΠΑ στα νησιά πρέπει να διατηρηθεί πάση θυσία και να εφαρμοστεί και εκεί που αναίτια και αδικαιολόγητα δεν εφαρμόζεται. Στην περίπτωση των Κυθέρων και

Αντικυθήρων συμβαίνει το εξής παράδοξο: ενώ πληρούν όλα τα κριτήρια για μειωμένο ΦΠΑ, εντούτοις έχουν τους ίδιους συντελεστές με την Αθήνα επειδή ανήκουν διοικητικά στο Νόμο Αττικής, καίτοι βρίσκονται σχεδόν 150 μίλια μακριά από την Αθήνα (10 ώρες με το καράβι!). Πρόκειται για μια αδικία που πρέπει άμεσα να διορθωθεί.

5. Η ανάγκη πολλών Δήμων για εκτέλεση σημαντικών έργων υποδομής προσκρούει πολλές φορές είτε στη γραφειοκρατία, είτε στην αδυναμία τους για έγκαιρη και σωστή προετοιμασία των μελετών. Ειδικότερα, οι μικροί νησιωτικοί δήμοι έχουν τεράστια ανάγκη για κάλυψη θέσεων επιστημονικού προσωπικού προκειμένου να στελεχώσουν τεχνικές υπηρεσίες και έτσι να είναι τεχνικά και μελετητικά αυτόνομοι. Παράλληλα, πρέπει να επιτραπεί στους Δήμους αυτούς να προσλάβουν προσωπικό στις ανταποδοτικές υπηρεσίες (καθαριότητα, ύδρευση, αποχέτευση, ηλεκτροφωτισμός) προκειμένου να μειωθεί η σπατάλη χρημάτων που σήμερα αναγκαστικά γίνεται αφού οι απαγορεύσεις προσλήψεων οδηγούν τους Δήμους σε οικονομικά δυσβάστακτες συμβάσεις με τον ιδιωτικό τομέα για παροχή ανταποδοτικών υπηρεσιών (καθαριότητα κ.λπ.).
6. Απαιτείται θεσμική παρέμβαση προκειμένου οι ηπειρωτικές Περιφέρειες που διαθέτουν και νησιωτικούς Δήμους να κατευθύνουν υποχρεωτικά ένα συγκεκριμένο ποσοστό του ετήσιου Προϋπολογισμού τους (π.χ. 10%) για έργα και παρεμβάσεις στους Δήμους αυτούς. Έτσι, η χρηματοδότηση των έργων υποδομής που είναι απαραίτητα στο νησιωτικό χώρο, θα πάψει να εξαρτάται από τη θέληση των προσώπων και θα είναι εγγυημένη από την πρόβλεψη του Νόμου. Μια τέτοια παρέμβαση θα αποτελεί αληθινή καινοτομία στην τοπική αυτοδιοίκηση.
7. Κατ' αντιστοιχία, για την ομαλή συγκοινωνιακή σύνδεση των νησιών χρειάζεται ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα για την αναβάθμιση των λιμενικών υποδομών στα νησιά, τόσο στους εμπορικούς λιμένες όσο και στα αλιευτικά καταφύγια που σχετίζονται άμεσα με την ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία.
8. Η οικοσυστημική ιδιαιτερότητα των νησιωτικών περιοχών καθιστά απαραίτητη την εκπόνηση Τοπικών Χωρικών Σχεδίων – ΤΧΣ (άρθρο 7,

N.4269/14), δηλαδή την οριοθέτηση όρων και χρήσεων γης σε όλη την έκταση των νησιών. Η τεχνική και οικονομική υποβοήθηση των Δήμων για την εκπόνηση των ΤΧΣ είναι απαραίτητη, καθώς με τα ΤΧΣ καθορίζονται οι γενικές χρήσεις γης, οι γενικοί όροι και περιορισμοί δόμησης καθώς και κάθε άλλο μέτρο, όρος ή περιορισμός που απαιτείται για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και οργάνωση της περιοχής ενός πρωτοβάθμιου ΟΤΑ και δη νησιωτικού.

9. Τέλος, η μείωση της γραφειοκρατίας για την ίδρυση και λειτουργία των υδατοδρομίων είναι απαραίτητη προκειμένου να επιταχυνθούν οι σχετικές διαδικασίες. Οι Δήμοι και τα Δημοτικά Λιμενικά Ταμεία πρέπει να βοηθηθούν στον τομέα αυτό.

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι,

Οι προτάσεις αυτές αποτελούν ελάχιστα μόνο σημεία παρέμβασης που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν προκειμένου να ανασχεθεί το κλίμα ανασφάλειας που δικαιολογημένα νοιώθουν οι κάτοικοι των μικρών και απομακρυσμένων νησιών.

Κυρίως όμως και πάνω απ' όλα, εκείνο που πρέπει να γίνει είναι να υπάρξει επιτέλους μία συγκροτημένη εθνική νησιωτική πολιτική, η οποία στόχο θα έχει αφενός να εφαρμόζει στην πράξη την ρήτρα νησιωτικότητας που υπάρχει στο Σύνταγμα, αφετέρου να παράσχει σημαντική και μετρήσιμη στήριξη στους νησιωτικούς Δήμους που με τα σημερινά δεδομένα δεν μπορούν να κάνουν πράξη πολλές από τις αρμοδιότητες που τους έχει δώσει ο Καλλικράτης, ένας Νόμος που έδωσε αρμοδιότητες αλλά όχι πόρους και μέσα για την σωστή άσκηση τους, άρα ένας Νόμος ημιτελής και κουτσός.

Ενόψει κατάρτισης ενός νέου πλαισίου για την Αυτοδιοίκηση, όλοι οι Δήμαρχοι των νησιών θεωρούμε απαραίτητη την υιοθέτηση ειδικών θεσμικών και αναπτυξιακών προβλέψεων για όλα τα νησιά, προκειμένου να μπορέσουμε επιτέλους να υλοποιήσουμε τα αναπτυξιακά μας προγράμματα χωρίς τους θεσμικούς, νομικούς και λοιπούς περιορισμούς που υφιστάμεθα σήμερα.

Σας ευχαριστώ!